

Spaces for Living

The doctoral workshop that took place at the Faculty of Architecture, Brno University of Technology in June created a new discussion platform for our PhD students. While our focus was on people and the spaces in which they live, the variety of urban and architectural topics under discussion provided intersections and overlaps into a number of related fields. The workshop was an opportunity for scientific exploration, where new perspectives could be compared with the students' own experiences and common Czech architectural practices. Some presentations inspired comparisons, others pointed to potential crises, and still others warned of the possible long-term impact of problems which have been neglected or overlooked in recent history.

Jiří Palacký, proděkan pro vědu FA VUT v Brně

Člověk a prostor ve středu zájmu

Architektonická a urbanistická témata diskutovaná v příspěvcích autorů červnového doktorského workshopu uspořádaného na Fakultě architektury Vysokého učení technického v Brně vytvářejí vzájemné průniky i přesahy do souvisejících oborů. Mladí vědci se vydávají na cestu objevování nových a pozoruhodných souvislostí, příkladů a poučení, které následně srovnávají s vlastní zkušeností a se zvyklostmi obvyklými v domácích podmínkách. V některých příkladech je srovnání inspirující, ukazující na možné směry vývoje z krizových situací, v jiných jsou naopak varovnými signály možných dopadů dlouhodobě opomíjených a přehlížených problémů. Zpravidla vždy je však v centru zájmu člověk a prostor k životu.

Středem vědeckého vesmíru je dnes Web of Science (WoS) – nástroj, jehož obsah sahá až do počátku 19. století. Tento webový portál poskytuje akademikům přístup k odborným a vědeckým textům z celého světa v plném znění. Odborná diskuse, jakkoliv naléhavá a předmětná, která se však odehrává mimo svět WoS, má nevyhnutelně povahu pouze lokální. Aktualizace metodiky hodnocení a financování výzkumu, vývoje a inovací v České republice počínaje pilotními léty 2016 a 2017 a současné rozšíření nabídky WoS o nová periodika z oblasti umění a humanitních věd přinesou, jak doufáme, zlepšení podmínek pro publikování a citovanost domácích autorů i v našem oboru.

Samotný přístup k informacím však pro hlubší pochopení širších společenských problémů a souvislostí nepostačuje. Pro nalezení řešení vedoucích ke zlepšení podmínek pro život ať už ve městech, nebo na vesnici, nebo v domech či bytech je zapotřebí více. Je zapotřebí klást si otázky, hledat odpovědi a v nalezeném hledat vyšší smysl a účel. Často přitom musíme pokorně přijmout skutečnost, že úžasné závěry ke kterým jsme se propracovali byly už zpravidla někdy dříve spatřeny a sepsány někým jiným. Posouvání hranic poznání je proto pozvolné a vyžaduje trpělivost, které se v dnešním uspěchaném světě dostává jen málokdy. Je proto nutné být vědecký za všechny mladé vědce, kteří se na tuto cestu vydali a věnují bádání svoji kapacitu a úsilí.

Přestože diskutovaná témata mají společného jmenovatele, svojí podstatou leží na rozhraní dvou dosti odlišných světů, na pomezí věd technických a humanitních. Tento dualismus je pro naši profesi příznačným i motivujícím. V důsledku spojení vědeckého a uměleckého přístupu ve vědě a tvůrčí činnosti tedy vznikají výsledky jak základního, tak i aplikovaného výzkumu a následně výstupy orientované jak do oblasti technických věd, tak i do oblasti humanitních a společenských věd. Výstupy těchto činností v našem oboru jsou následně hodnoceny navzájem odlišnými metodikami a zaznamenávány ve dvou odlišných registrech výsledků institucí — v rejstříku informací o výsledcích RIV a v registru uměleckých výstupů RUV.

Záměrem pro zavedení pravidelného setkávání studentů doktorského studia na FA VUT v Brně za účelem vzájemné výměny zkušeností a poznatků, bylo navázat na každoročně pořádané doktorské konference, přitom ovšem vytvořit svébytný formát, zavést proces peer-review a podpořit akademickou diskusi směřovanou spíše k vzájemné výměně zkušeností a poznatků napříč jednotlivými tématy disertačních prací.

Cílem dvoudenního červnového setkání bylo umožnit doktorandům fakulty prezentovat a tím i šířit výsledky a informace o jejich výzkumné činnosti a současně tím vytvořit komunikační platformu pro vědu, výzkum a tvůrčí činnost na půdě fakulty a také poskytnout doktorandům přímou odezvu ze strany prizvaných odborníků.

První ročník doktorského workshopu je nejen inventurou stavu doktorského studia na FA, ale je také spojen se třemi významnými výročími, které si v souvislosti s architekturou a urbanismem připomínáme.

Architekti Jaromír Krejcar a Bohuslav Fuchs letos slaví významné 120. výročí narození. Oba se setkali při studiích u profesora Jana Kotěry na Akademii výtvarných umění v Praze a také se stali profesory brněnské techniky. Každý z nich si však zvolil jiný směr své životní dráhy. Zatímco Jaromír Krejcar v roce 1948 odešel vyučovat na Londýnskou školu architektury Architectural Association, Bohuslav Fuchs nabídku profesury na Harvardské univerzitě na místo po Walteru Gropiovi, stejně jako opětovné povolání na VUT, v roce 1945 odmítl a setrval ve své rodné vlasti, přestože mu byla značně nepříznivě nakloněna. A konečně v závěru srpna si také připomeneme 50. výročí úmrtí velíkána Charlese-Édouarda Jeannereta.

Tyto tři osobnosti velmi výrazným způsobem ovlivnily způsob jakým dnes navrhujeme a uvažujeme o architektuře, urbanismu i o umění. Úžasným způsobem změnily způsob, jakým dnes tyto obory vyučujeme. Tito pánové, Le Corbusier, Fuchs i Krejcar se bravurním způsobem dovedli pohybovat jak v oblasti umění, architektury a urbanismu, a to jak po stránce tvůrčí a především realizační, tak po stránce teoretické, vědecké a publikační.

Bohuslav Fuchs například svoje základy nauky o urbanismu shrnul v článku: Industrialismus, urbanismus, architektura, publikovaném v roce 1947 v časopise Blok, ve kterém nejednou cituje i Le Corbusiera.

Na závěr bych chtěl poděkovat všem, kteří se na průběhu a organizaci workshopu podíleli a jakkoliv přispěli k jeho uskutečnění. Největší dík patří studentům, autorům příspěvků, prezentací a autorských posterů.